

GESPREKSVERSLAG ONTWIKKELGESPREK

BACHELOROPLEIDING SOCIAL WORK (VOLTijd, DEELTijd, DUAAL)

In navolging van het visitatiebezoek d.d. 15-01-2025.

Het ontwikkelgesprek vond plaats op 01-04-2025.

Na accordering vertegenwoordiging panel vastgesteld op 15-4-2025.

Deze publicatie bevat de uitkomsten van het ontwikkelgesprek dat de bacheloropleiding Social Work op 1 april 2025 met een vertegenwoordiging van het panel heeft gevoerd in het kader van het zesjaarlijks accreditatieproces. Namens het panel nam de voorzitter deel aan het gesprek. Namens de opleiding waren aanwezig de opleidingsmanager, het team en een notulist. Dit verslag is ter accordering voorgelegd aan de vertegenwoordiging van het panel alvorens over te gaan op publicatie.

Ontwikkelvragen:

1. Hoe kan de opleiding de aandacht voor de collectieve en structurele aspecten van sociaal werk (meso- en macro-niveau) versterken naast de aandacht voor de directe ondersteuning van individuen (micro-niveau) en groepen (meso-niveau)?
2. Hoe bereiden we onze studenten voor op de positionering van de sociaal werker en de daarbij behorende uitdagingen?

Ter introductie van het gesprek hield de voorzitter van het panel een presentatie over ontwikkelingen in het sociaal werk. Hierin heeft de voorzitter de resultaten van verschillende onderzoeken, waaronder de grote raadpleging sociaal werk 2024 van Movisie, verwerkt. Dit gaf al input voor beide ontwikkelvragen.

De opleiding gaat met de panelvoorzitter in gesprek over de vraag welke mogelijkheden zij ziet voor **het versterken van de aandacht voor de collectieve en structurele aspecten van sociaal werk (meso- en macro-niveau) naast de aandacht voor de directe ondersteuning van individuen (micro-niveau) en groepen (meso-niveau)**. Doel is dat de brede maatschappelijke en beleidsmatige aspecten van sociaal werk beter zichtbaar worden in de opleiding en dat studenten leren om op deze drie niveaus – in lijn met het beroepsprofiel – te handelen. Dit helpt studenten een breder perspectief op het beroep te bieden om zo de maatschappelijke rol van sociaal werkers in het grotere geheel van sociale rechtvaardigheid, beleidsontwikkeling en maatschappelijke duurzaamheid beter te begrijpen en te vervullen. De panelvoorzitter wijst op het handboek *De brede basis van het sociaal werk* (M. Spierts e.a., 2023) dat pleit voor een gemeenschappelijke basis van alle sociaal werkers en eveneens de student laat kennismaken met de breedte van de sociaal werker die kan werken op individueel niveau, gezin, groep en gemeenschap en samenleving en beleid. Het handboek wordt door de opleiding reeds gebruikt. De voorzitter geeft aan dat het in dit handboek gepresenteerde driedimensionale assensysteem (individueel -collectief, hulpverlening - activering, invoegen - structureel werken) een hulpmiddel kan zijn door dit model in het curriculum als leidraad te hanteren om richting de student aan te geven waar de sociaal werker zich op dat moment 'positioneert'. Zodoende kan meso- en macroniveau zichtbaarder worden gemaakt, zowel in onderwijs als in toetsing. Een aantal handreikingen daarbij:

- laat bij casuïstiek steeds de breedte zien (per onderwijsblok het schema inzichtelijk maken, verkennen welke aangrijpingspunten er op welk(e) niveau(s) zijn en de positionering van de sociaal werker daarin in de zin van wat de sociaal werker zelf kan doen en waar hij/zij anderen voor nodig heeft.
- leg bij casuïstiek steeds de koppeling tussen een maatschappelijk vraagstuk (bv. armoede) en een doelgroep (bv. jongeren) en hun individuele(re) problemen. Hierdoor is de student zich bewuster van de

doorwerking van maatschappelijke vraagstukken in individuele situaties en tevens van diens handelen als sociaal werker (o.a. politiserend werken) te midden van deze maatschappelijke vraagstukken. Het boek *Publiek gaan! Politiserend handelen in het sociaal domein* (Boone e.a, 2022) kan hierin erg behulpzaam zijn. Hierin staan drie strategieën benoemd die de sociaal werker kan hanteren bij het handelen op dit niveau. Laat de student deze strategieën toepassen door bv. (fictief) in te spreken bij een gemeenteraad of een gemeenteraadslid mee te nemen in een casus.

- De voorzitter attendeert op het compacte boek 'Opgelet. Systematisch signaleren in het sociaal werk': een handzaam boekje over hoe de professional structurele oorzaken van sociale problematiek, kwetsbare situaties op het spoor komt en wat de professional dan vervolgens kunt doen. Het boekje verschijnt in september in een nieuwe druk.

De opleiding spreekt met de panelvoorzitter over **hoe de studenten voor te bereiden op de positionering van de sociaal werker en de daarbij behorende uitdagingen**. De voorzitter neemt het team mee in een aantal actuele ontwikkelingen. Zo geeft zij aan dat het over het algemeen goed gaat met het sociaal werk: sociaal werkers hebben een goede reputatie, het domein betaalt zich terug en we zien betrokken sociaal werkers. Actuele zorgen zijn o.a. de herkenbaarheid van de sociaal werker (grote diversiteit functienamen), toegenomen administratiedruk, academisering (hbo/wo-opgeleiden) versus de-intellectualisering van het beroep in de praktijk ('empathie en motivatie is voldoende'), gespleten loyaliteit (navigeren & morele druk). Benoemde uitdagingen voor de nabije toekomst zijn:

- sociale basis versterken (gemeenschapsgericht werken is essentieel voor een sterke sociale basis => toename wijk-/buurtfunctie en belang van wijkgericht werken;
- signaleren, agenderen, politiseren en beleidsbeïnvloeding zoals hierboven reeds benoemd;
- werken in situaties van financiële tekorten o.a. door toename aantal jongeren dat gebruik maakt van sociaal werk / jeugdhulp (inmiddels 1 op de 7 jongeren), maar ook toenemend beroep op Wmo o.a. door dubbele vergrijzing;
- personeelstekorten.

Op vraag van teamleden hoe het profiel Welzijn & Samenleving beter te profileren richting de student, geeft de voorzitter aan dat framing hierin belangrijk is. Kies voor een goede en wellicht andere profilering dan samenlevingsopbouw / opbouwwerk (ben jij iemand die lef heeft, risico's durft te nemen, voor wie geen dag hetzelfde mag zijn, de wijk heeft de toekomst) en gebruik rolmodellen. Landelijk en in de regio Zuid-Oost Brabant zijn er initiatieven om dit profiel meer en beter te promoten. Wellicht dat men hier in de (nabije) toekomst gebruik van kan maken.

In de aandacht voor het gemeenschapsgericht werken zijn sociaal werkers de professionals die hiervoor de competenties bezitten, maar de vraag is of financiers dit zien en daarvoor ruimte maken (denk aan bv. zorgverzekeraars) en of andere professionals, zoals zorgmedewerkers die dit niet gaan overnemen. Daarnaast zijn er hoge verwachtingen dat sociaal werk de oplossing biedt in actuele maatschappelijke vraagstukken, maar is dat reëel? Stabiliseren of verdere escalatie voorkomen is vaak al een hoog doel. Verder speelt mee dat samenlevingsopbouw en gemeenschapsgericht werken wordt veel benoemd als oplossingsmechanisme, maar de opbrengsten liggen op een ander terrein (minder rotzooi, minder politie-inzet, minder zorgkosten, etc.), waardoor sociaal werk als kostenpost wordt gezien die niet (direct) rendeert. Het is een uitdaging voor de sector om haar doel en taak goed over te brengen om zodoende staande te blijven en niet onterecht afgerekend te worden. De toekomstige professional zal op deze rol goed voorbereid moeten worden.